

Ντάσιλ

Χάμστ

Μετάφραση
Ανδρέας Αποστολίδης

Η Κατάρα των
Ντέιν

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΙ ΝΤΕΪΝ

Οκτώ διαμάντια

Ένα διαμάντι γυάλιζε στο γρασίδι, δυο μέτρα από τον τοίχο με τα μπλε τούβλα. Ένα μικρό διαμάντι, ελαφρύτερο από ένα τέταρτο του καρατιού και άδετο. Το έβαλα στην τσέπη μου κι άρχισα να ψάχνω τη χλόη όσο πιο προσεκτικά μπορούσα, χωρίς βέβαια να πέσω χάμω με τα τέσσερα.

Είχα καλύψει ορισμένα τετραγωνικά, όταν άνοιξε η εξώπορτα των Λέγκετ.

Μια γυναίκα στάθηκε στο πλατύσκαλο και με κοίταξε με καλοπροαίρετη περιέργεια.

Μια γυναίκα της ηλικίας μου, γύρω στα σαράντα, με σκούρα ξανθά μαλλιά, ευχάριστο στρουμπουλό πρόσωπο και ροδαλά μάγουλα με λακκάκια. Φορούσε μια άσπρη ρόμπα με σχέδια από λεβάντες.

Σταμάτησα το ψάξιμο και την πλησίασα ρωτώντας: «Είναι ο κύριος Λέγκετ μέσα;».

«Ναι». Η φωνή της ήταν ήρεμη, όπως και το πρόσωπό της. «Θέλετε να τον δείτε;»

Απάντησα καταφατικά.

Μου χαμογέλασε κοιτάζοντας τη χλόη.

«Είστε κι εσείς ντετέκτιβ ή κάνω λάθος;»

Ομολόγησα πως ναι.

Με οδήγησε στο δεύτερο πάτωμα, σ' ένα δωμάτιο με σοκολατένιους, πράσινους και πορτοκαλιούς τοίχους. Μ' έβαλε να καθίσω σε μια καρέκλα με κεντητή στόφα και πήγε να φωνάξει τον άντρα της από το εργαστήριό του. Περιμένοντας χάζευα γύρω μου και κατέληξα στις εξής παρατηρήσεις: το περσικό χαλί κάτω από τα πόδια μου, με το μονότονο πορτοκαλί χρώμα, έπρεπε μάλλον να ήταν αυθεντικό, τα καρυδένια έπιπλα ήταν χειροποίητα και οι γιαπωνέζικες μεταξοτυπίες στον τοίχο σίγουρα δεν είχαν συλλεγεί από κάποιον σεμνότυφο.

Ο Έντγκαρ Λέγκετ μπήκε μέσα λέγοντας:

«Συγγνώμη που σας έκανα να περιμένετε, αλλά δεν μπορούσα να διακόψω την εργασία μου. Μάθατε τίποτα;».

Η φωνή του ακούστηκε απρόσμενα σκληρή και τραχιά, σε αντίθεση με τους φιλικούς του τρόπους. Ο ίδιος ήταν μελαχρινός, στητός, σαρανταπεντάρης, αδύνατος αλλά μυώδης και μετρίου αναστήματος. Θα ήταν όμορφος αν το ηλιοψημένο του πρόσωπο δεν είχε τόσο πολ-

λές ρυτίδες στο μέτωπο, βαθιές σαν αυλάκι, κι άλλες που κατέβαιναν από τα ρουθούνια στις άκρες των χειλιών του. Είχε μαύρα κατσαρά και σχετικά μακριά μαλλιά, που σχημάτιζαν μικρές μπουκλές πάνω από το πλατύ αυλακωμένο του μέτωπο. Τα καφεκόκκινα μάτια του έλαμπαν αφύσικα πίσω από τα γυαλιά του. Η μύτη του ήταν μακριά, λεπτή και γαμφή. Τα χείλη του λεπτά κι ευκίνητα πάνω από το μικρό κοκαλιάρικο πιγούνι του. Τ' ασπρόμαυρα ρούχα του ήταν καλοραμμένα και φροντισμένα.

«Όχι ακόμη» απάντησα στην ερώτησή του. «Δεν είμαι αστυνομικός. “Ηπειρωτικό Γραφείο Ερευνών” –για λογαριασμό της ασφαλιστικής εταιρείας–, μόλις άρχισα».

«Για την ασφαλιστική εταιρεία;»

Φάνηκε να ξαφνιάζεται. Τα μαύρα φρυδιά του σηκώθηκαν πάνω από τον σκούρο σκελετό των γυαλιών του.

«Ναι. Δεν...»

«Βεβαίως» είπε χαμογελώντας και με διέκοψε με μια ελαφριά χειρονομία. Είχε ένα μακρύ χέρι, με στενή παλάμη και υπερανπτυγμένα δάχτυλα, άσχημο, όπως τα περισσότερα εξασκημένα χέρια: «Βεβαίως, θα έπρεπε να τα είχαν ασφαλίσει. Δεν το είχα σκεφτεί. Ξέρετε, τα διαμάντια δεν ήταν δικά μου· ανήκουν στον Χάλστεντ».

«Χάλστεντ και Μποσάν; Συγγνώμη, αλλά από την ασφαλιστική δεν μου είπαν λεπτομέρειες. Είχατε πάρει τα διαμάντια παρακαταθήκη;»

«Όχι, γιατί τα χρησιμοποιούσα για πειράματα. Ο Χάλστεντ γνώριζε τη δουλειά μου πάνω στο γυαλί, το βάψιμο ή το χρωματισμό μετά την παραγωγή του, κι ενδιαφέρθηκε για τη δυνατότητα εφαρμογής της ίδιας μεθόδου στα διαμάντια, ειδικά για τη βελτίωση της διαύγειας των λίθων με θαμπά χρώματα, την εξάλειψη κιτρινωπών και καφετιών κηλίδων και τον τονισμό των μπλε. Πριν από πέντε βδομάδες μού έδωσε μερικά διαμάντια για να τα επεξεργαστώ· οκτώ όλα κι όλα, κανένα ιδιαίτερης αξίας. Το μεγαλύτερο ζύγιζε κάτι παραπάνω από μισό καράτι, άλλα μονάχα ένα τέταρτο, κι εκτός από δύο, όλα είχαν αδύνατα χρώματα. Αυτά πήρε ο διαρρήκτης».

«Δηλαδή αποτύχατε;» ρώτησα.

«Για να είμαι ειλικρινής» είπε «δεν κατάφερα τίποτα. Το εγχείρημα αποδείχτηκε εξαιρετικά λεπτό και το υλικό υπερβολικά σκληρό».

«Πού τα φυλάγατε;»

«Συνήθως τα παρατούσα όπου να 'ναι, βεβαίως πάντα μέσα στο εργαστήριό μου. Τις τελευταίες μέρες τα είχα κλειδώσει στην ντουλάπα μου, μετά το τελευταίο αποτυχημένο πείραμα».

«Ποιοι γνώριζαν γι' αυτά τα πειράματα;»

«Όλοι, δεν υπήρχε λόγος να τα κρατήσω μυστικά».

«Τα κλέψανε από την ντουλάπα σας;»

«Ναι, σήμερα το πρωί βρήκαμε την εξώπορτα ανοιχτή και το συρτάρι της ντουλάπας παραβιασμένο· τα διαμάντια έλειπαν. Η αστυνομία βρήκε κάποια ίχνη στην πόρτα της κουζίνας. Λένε ότι από εκεί μπήκε ο διαρρήκτης και ότι έφυγε από την κύρια είσοδο. Εμείς πάντως χτες το βράδυ δεν ακούσαμε τίποτα. Και ούτε χάθηκαν άλλα πράγματα».

«Όταν κατέβηκα σήμερα το πρωί, βρήκα την εξώπορτα μισάνοιχτη» ακούστηκε η φωνή της κυρίας Λέγκετ από το κατώφλι της πόρτας. «Γύρισα στο υπνοδωμάτιο και ξύπνησα τον Έντγκαρ. Ψάξαμε το σπίτι κι ανακαλύψαμε πως τα διαμάντια είχαν εξαφανιστεί. Η αστυνομία πιστεύει ότι ο άνθρωπος που είδα πρέπει να είναι ο διαρρήκτης».

Ρώτησα γι' αυτόν τον άνθρωπο.

«Χτες το βράδυ πριν πέσω για ύπνο, γύρω στα μεσάνυχτα, όταν άνοιξα το παράθυρο του υπνοδωματίου, είδα κάποιον να στέκεται στη γωνία. Ούτε και τώρα μπορώ να πω αν υπήρχε κάτι το ιδιαίτερα ύποπτο στην παρουσία του. Στεκόταν σαν να περίμενε κάποιον. Κοιτούσε προς τα εδώ, αλλά όχι με τέτοιο τρόπο ώστε να σκεφτώ ότι παρακολουθεί το σπίτι. Ήταν περασμένα σαράντα, θα μπορούσα να πω χοντρός, με φαρδιές πλάτες – περίπου σαν εσάς, με τη διαφορά πως είχε

ένα πλούσιο καστανό μουστάκι και πως ήταν ωχρός. Φορούσε μαλακό καπέλο, παλτό –σκούρο νομίζω– και τα δύο καφέ χρώματος. Η αστυνομία πιστεύει ότι πρόκειται για το ίδιο άτομο που είδε η Γκαμπριέλα».

«Ποια;»

«Η κόρη μου η Γκαμπριέλα. Γυρνώντας αργά ένα βράδυ, μάλλον το Σάββατο, είδε κάποιον και νόμισε πως έβγαινε από το σπίτι, δεν ήταν όμως σίγουρη και δεν έδωσε σημασία. Ξαναθυμήθηκε το περιστατικό μονάχα μετά τη διάρρηξη».

«Θα ήθελα να της μιλήσω. Είναι εδώ;»

Η κυρία Λέγκετ πήγε να τη φωνάξει.

Ρώτησα τον Λέγκετ:

«Τα διαμάντια ήταν χύμα;».

«Δεν ήταν μονταρισμένα, φυσικά. Τα έβαζα μέσα σε χρυσά καφέ φακελάκια, “Χάλστεντ και Μποσάν”, ένα σε κάθε φακελάκι, με το βάρος γραμμένο απέξω με μολύβι. Οι φάκελοι έχουν κι αυτοί χαθεί».

Η κυρία Λέγκετ γύρισε με την κόρη της, ένα κορίτσι γύρω στα είκοσι, ίσως και μικρότερο. Φορούσε ένα κοντομάνικο άσπρο μεταξωτό φόρεμα. Είχε μέτριο ανάστημα κι έδειχνε πιο αδύνατη απ’ ό,τι ήταν στ’ αλήθεια. Τα μαλλιά της ήταν καστανά, σγουρά και κοντά σαν του πατέρα της, αλλά πιο ανοιχτόχρωμα. Είχε μυτερό πιγούνι κι εξαιρετικά άσπρο και απαλό δέρμα. Μεγάλα ήταν μόνο τα καφεπράσινα μάτια της:

μέτωπο, στόμα, δόντια, όλα ήταν ιδιαίτερα μικρά. Σηκώθηκα, με σύστησαν και τη ρώτησα για τον άνθρωπο που είχε δει.

«Δεν είμαι καθόλου σίγουρη πως βγήκε από το σπίτι, ούτε καν πως ερχόταν από το παρτέρι». Είχε σκυθρωπιάσει και δεν φαινόταν να διασκεδάζει καθόλου με τις ερωτήσεις μου: «Μπορεί και να βγήκε, εγώ πάντως δεν τον είδα».

«Τι εντύπωση σας έδωσε;»

«Δεν μπορώ να πω. Ήταν σκοτάδι. Εγώ ήμουνα μέσα στ' αμάξι, αυτός ανηφόριζε το δρόμο. Δεν τον παρατήρησα από κοντά. Είχε περίπου τις διαστάσεις σας. Θα μπορούσε κάλλιστα να ήταν εσείς».

«Δεν ήμουν. Τον είδατε το Σάββατο το βράδυ;»

«Ναι, δηλαδή Κυριακή πρωί».

«Τι ώρα;»

«Ω, τρεις, ίσως και αργότερα» είπε ανυπόμονα.

«Ήσασταν μόνη;»

«Όχι ακριβώς».

Ρώτησα με ποιον και τελικά έμαθα τ' όνομα: Έρικ Κόλινσον. Την είχε συνοδεύσει μέχρι το σπίτι της. Ρώτησα πού θα μπορούσα να τον βρω. Ζάρωσε τα φρύδια της, δίστασε και μου είπε ότι δούλευε στους χρηματιστές Σπίερ, Καμπ και Ντάφι. Παραπονέθηκε επίσης ότι είχε φοβερό πονοκέφαλο και ζήτησε να τη συγχωρήσω, μια που ασφαλώς δεν θα είχα να της κάνω άλλες

ερωτήσεις. Χωρίς να περιμένει κάποια πιθανή δική μου απάντηση, έκανε μεταβολή και βγήκε από το δωμάτιο. Καθώς έφευγε, πρόσεξα τ' αυτιά της – δεν είχαν λοβούς κι ήταν παράξενα μυτερά προς τα επάνω.

«Οι υπηρέτες;» ρώτησα την κυρία Λέγκετ.

«Έχουμε μόνο μία, Μίνι Χέρσεϊ λέγεται, είναι νέγρα. Δεν κοιμάται εδώ. Είμαι βέβαιη πως δεν έχει καμία σχέση με την υπόθεση. Την έχουμε δύο χρόνια σχεδόν και μπορώ να εγγυηθώ για την τιμιότητά της».

Είπα ότι ήθελα να μιλήσω με τη Μίνι και η κυρία Λέγκετ τη φώναξε μέσα. Η υπηρέτρια, μια μικρή νευρώδης μιγάδα με ίσια μαύρα μαλλιά και τα μελαψά χαρακτηριστικά των Ινδιάνων, ήταν πολύ ευγενική και υποστήριξε με επιμονή πως καμία σχέση δεν είχε με την κλοπή και πως δεν ήξερε τίποτα για τη διάρρηξη μέχρι σήμερα το πρωί που έφτασε στο σπίτι. Μου έδωσε τη διεύθυνσή της, στη νέγρική συνοικία του Σαν Φρανσίσκο.

Ο Λέγκετ με τη γυναίκα του με πήγαν στο εργαστήριο, ένα μεγάλο δωμάτιο που έπιανε σχεδόν όλο το τρίτο πάτωμα. Στους άσπρους ξεθωριασμένους τοίχους, ανάμεσα στα παράθυρα, κρέμονταν χάρτες. Το ξύλινο πάτωμα ήταν γυμνό. Μια μηχανή ακτίνων Χ ή κάτι παρόμοιο, τέσσερα πέντε μικρότερα μηχανήματα, ένα σιδηρουργείο, ένας φαρδύς νεροχύτης, ένα μεγάλο τσίγκινο τραπέζι, ορισμένα μικρότερα από πορσελάνη,

πάγκοι, ράφια με γυαλικά, μεταλλικά δοχεία σε καμπυλωτά σχήματα – το δωμάτιο ήταν γεμάτο από τέτοιου είδους πράγματα.

Η ντουλάπα απ' όπου κλάπηκαν τα διαμάντια ήταν ένα ατσάλινο έπιπλο, βαμμένο πράσινο, μ' έξι συρτάρια που κλείδωναν όλα μαζί. Το δεύτερο συρτάρι αποπάνω, εκεί που βρίσκονταν τα διαμάντια, ήταν ανοιχτό. Η άκρη του είχε βουλιάξει από ένα μοχλό ή μια σμίλη που τοποθετήθηκε ανάμεσα στο συρτάρι και το σκελετό της ντουλάπας. Τ' άλλα συρτάρια ήταν ακόμη κλειδωμένα. Ο Λέγκετ είπε πως η παραβίαση του συρταριού μπλόκαρε το μηχανισμό της κλειδαριάς κι έπρεπε να φωνάξει κάποιον ειδικό για ν' ανοίξει και τα υπόλοιπα.

Κατεβήκαμε στο ισόγειο, περάσαμε μέσα από ένα δωμάτιο που καθάριζε η μιγάδα με μια ηλεκτρική σκούπα και μπήκαμε στην κουζίνα. Η πίσω πόρτα είχε παρόμοια σημάδια παραβίασης με την ντουλάπα, προφανώς από το ίδιο εργαλείο. Αφού εξέτασα την πόρτα, έβγαλα το διαμάντι από την τσέπη μου και το έδειξα στον Λέγκετ, ρωτώντας:

«Είναι ένα απ' αυτά;».

Ο Λέγκετ το πήρε από τη χούφτα μου με το δείκτη και τον αντίχειρα, το σήκωσε στο φως, το στριφογύρισε και είπε:

«Ναι, έχει την ίδια σκιά. Πού το βρήκατε;».

«Έξω στο γρασίδι, κοντά στην είσοδο».

«Α, θα το σκόρπισε ο διαρρήκτης μέσα στη βιασύνη του».

Είπα πως αμφιβάλλω.

Ο Λέγκετ σούρωσε τα φρύδια του πίσω από τα γυαλιά του, με κοίταξε κλείνοντας ελαφρά τα μάτια του και ρώτησε κοφτά:

«Τι νομίζετε;».

«Ότι τ' άφησε επίτηδες. Ο διαρρήκτης σας ήξερε πάρα πολλά. Ήξερε πρώτ' απ' όλα σε ποιο συρτάρι να ψάξει. Δεν χασομέρησε καθόλου και δεν έψαξε γι' άλλα πράγματα. Είναι η περίπτωση που οι ντετέκτιβ λένε “δουλειά από τα μέσα”. Είναι πάντα η ευκολότερη, αρκεί να βρει κανείς το κατάλληλο θύμα. Για την ώρα δεν μπορώ να πω τίποτε άλλο».

Η Μίνι μπήκε μέσα κρατώντας ακόμη την ηλεκτρική σκούπα κι άρχισε να κλαίει και να φωνάζει πως είναι ένα τίμιο κορίτσι και πως κανείς δεν έχει το δικαίωμα να την κατηγορεί· μπορούσαμε να την ψάξουμε, μπορούσαμε να ψάξουμε και το σπίτι της, δεν μπορούσαμε όμως να την αντιμετωπίσουμε έτσι μόνο και μόνο επειδή είναι μιγάδα και τα λοιπά και τα λοιπά. Πολλά ούτε που τα καταλαβαίναμε, γιατί η σκούπα συνέχιζε να μουγκρίζει και η ίδια κάθε τόσο αναστέναζε βαριά. Δάκρυα κυλούσαν στα μάγουλά της.

Η κυρία Λέγκετ την πλησίασε, τη χάιδεψε στον ώμο και της είπε:

«Έλα, μην κλαις. Ξέρω ότι δεν έχεις καμία σχέση με τη διάρρηξη. Το ίδιο πιστεύουν κι οι υπόλοιποι. Εντάξει;».

Της σκούπισε τα δάκρυα και την έστειλε πάνω.

Ο Λέγκετ έκατσε στην άκρη του τραπεζιού της κουζίνας και ρώτησε:

«Υποψιάζεστε κάποιον από το σπίτι;».

«Κάποιον που να έχει μπει στο σπίτι, ναι».

«Ποιον;»

«Για την ώρα κανέναν».

«Μ' άλλα λόγια» χαμογέλασε δείχνοντας τ' άσπρα δόντια του, που ήταν μικρά σαν της κόρης του, «αυτό μπορεί να σημαίνει οποιονδήποτε, όλους μας».

«Πάμε να ρίξουμε μια ματιά στο γρασίδι» πρότεινε. «Αν βρούμε κι άλλα διαμάντια, μπορεί να πω ότι έκανα λάθος στη θεωρία μου για τη δουλειά από τα μέσα».

Πηγαίνοντας προς την εξώπορτα, στα μισά της διαδρομής συναντήσαμε τη Μίνι Χέρσεϊ, με το κιτρινόμαυρο παλτό και το βιολετί της καπέλο. Ερχόταν ν' αποχαιρετήσει την κυρία της. Δεν μπορούσε, έλεγε κλαίγοντας, να δουλεύει άλλο σ' ένα σπίτι όπου τη θεωρούσαν κλέφτρα. Ήταν τίμια όπως όλοι οι άνθρωποι, περισσότερο μάλιστα από αρκετούς, και τέλος πάντων είχε την ίδια απαίτηση με τον οποιονδήποτε να τη σέβονται. Αν σ' ένα μέρος δεν έβρισκε δουλειά, θα

μπορούσε να βρει αλλού, ήξερε μέρη όπου δεν θα την κατηγορούσαν για κλοπή ύστερα από δύο χρόνια δουλειάς, χωρίς να έχει αγγίξει μέχρι τότε ούτε μία φέτα ψωμί. Η κυρία Λέγκετ προσπάθησε να τη λογικέψει, την παρακάλεσε, τη μάλωσε, τη διέταξε, αλλά με κα-νέναν τρόπο δεν κατάφερε να τη μεταπείσει. Ήταν αποφασισμένη κι έφυγε αμέσως. Η κυρία Λέγκετ γύρισε και με κοίταξε. Πήρε την πιο αυστηρή έκφραση που θα μπορούσε και μου είπε επιτιμητικά:

«Είδατε τι κάνατε;».

Απάντησα πως λυπάμαι και βγήκαμε με τον άντρα της να ψάξουμε στο γρασίδι. Άλλα διαμάντια δεν βρήκαμε.

του 1923. Πρωταγωνιστής των αστυνομικών μυθιστορημάτων του που ακολούθησαν (*Ο κόκκινος θερσιμός* ήταν το πρώτο) ήταν ο Κοντινένταλ Οπ, ένας αρχετυπικός ντετέκτιβ. Το 1929 ο Χάμετ δημιούργησε έναν νέο ήρωα, τον Σαμ Σπέιντ, τον πρωταγωνιστή του θρυλικού *Γερακιού της Μάλτας*. Το συγκεκριμένο βιβλίο έχει συναρπάσει πολλές γενιές αναγνωστών, ενώ θρυλική είναι η μεταφορά του στη μεγάλη οθόνη (πρώτη φορά το 1931). Έως το 1934 εξέδωσε επίσης τα μυθιστορήματα: *Η κατάρα των Ντέιν*, *Γυάλινο κλειδί* και *Ο αδύνατος άντρας*. Έκτοτε δεν κυκλοφόρησε κανένα άλλο μυθιστόρημά του, αλλά έγραψε σενάρια για τον κινηματογράφο (μεταξύ των οποίων και η διασκευή του *Γυάλινου Κλειδιού*).

Ασχολήθηκε έντονα με τον πολιτικό ακτιβισμό, και το 1937 έγινε μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος. Με την υγεία του σοβαρά επιβαρυμένη από το αλκοόλ και το κάπνισμα, ζώντας τα τελευταία χρόνια του ως ερμίτης, πέθανε στη Νέα Υόρκη, στις 10 Ιανουαρίου του 1961.

Ο Ντάσιελ Χάμετ γεννήθηκε στο Μέριλαντ των ΗΠΑ το 1894. Γιος του Ρίτσαρντ Χάμετ και της Άνι Μποντ Ντάσιελ, αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το σχολείο στα δεκατέσσερά του, προκειμένου να βοηθήσει οικονομικά την οικογένειά του. Έκανε διάφορες δουλειές και κατέληξε να εργάζεται ως ιδιωτικός ντετέκτιβ στο Πρακτορείο Πίνκερτον.

Η πρώτη του αστυνομική ιστορία, την οποία υπέγραψε με το ψευδώνυμο Πίτερ Κόλινσον, δημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Black Mask* τον Οκτώβριο

ISBN:978-618-03-1306-2

9 786180 313062

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. 81306